

մարիտ դաստիարակութիւնը ծաղկեցրնել ու զօրացնել, հարկաւոր էր առաջնորդ մը որ ամէն դպրոցներու իբրեւ հոգին ու կենդանութիւնն ըլլայ և միութեան կէտ մը : Այս իրաւ՝ հազիւ թէ ուսմանց նոր օրէնքը հրատարակուեցաւ, () ըլէանի բազմարդիւն եպիսկոպոսը, մեծիմաստն ՏԻԻԱՆԼԱՌԻ իր ճարտասան գրիչը այս հարկաւոր գործքին զբաղեցուց, և դեռ մատենանը գրաւանին վրայ՝ արձագանգը Վազգիւղ չորս դիէն բոլոր աշխարհք լսուեցաւ : Անք ուզեր բուն մատենին գովեստը մենք տալ, որովհետեւ մտադիր ընթերցողը ինք իրենը կը տեսնայ յօդուածներէն որ հետ զհետէ Քաղմովիպիս մէջ պիտի հրատարակենք : Ուղղողներու դիւրութեանը համար աս համբաւաւոր գործքը առանձին ալ կը հրատարակենք :

ՆԱԽԱՇԱԽԻՎ

ԱԽԻ ատեն կ'ըլլայ որ մեծագոր ազգերն ալ կը խռովին յանկարծակի, և սուրբ Վրոյ ըսածին պէս, կարծես թէ իրենց ճամբուն մէջ ապշութեամբ և դողալով առաջ կ'երթան . Խառնեցան ապի : Հաւալից ժամանակ, որ թագաւորութիւնը դէպ 'ի իրենց կործանումը կը խոնարհին, Խոնարհեցան Ռաֆայել . որ բոլոր երկրիս բնակչաց ձեռուրները կը լքանին թուրալով և սոսկումով . Գեորգ Ժողովրդեան Երէնի լիցին . որ աւելի արի անձինք ալ, հասարակաց և առանձնական չարեաց ողորմ տեսարանէն սարսափած, չեն կրնար զգուշանալ ապագային ձախորդ կասկածներէն :

Այս 'ի վերայ այսր ամենայնի դարուց մէջէն միշտ այս ձայնը լսուած է թէ մարդկութեան վրայ ամենեւին պէտք չէ յուսահատիլ և ոչ իրեն ապագային վերայ . վասն զի մարդկային ազգը կ'անցնի և անդադար կը նորոգի, և ամէն օր կրնայ լաւ նորոգութեան մը հանդիպիլ :

Վրոյնպէս պէտք չէ յոյսը կտրել ազգի մը վրայէն, որչափ որ մեծ ըլլայ անոր

թշուառութիւնը, միշտ զարմանալի հրեարք մը կայ որ զինքը նորոգելու բաւական է, թէպէտ և մոլորութիւններ ու սրակասութիւններ ունենայ : Ի՞նչ բան պէտք է իրեն : — Մէկ բան մը միայն . Վաստիարակութիւն յանձն առնու :

Ի՞նչով Աստուծոյ Բժշկէն ըրաւ ապի, կ'ըսէ յաւիտենական Ամաստութիւնը : Վորածին սերնդոց զօրաւոր դաստիարակութիւնը միշտ կրնայ ամէն բան կանգնել և ամէն բան փրկել :

Ո՞վ չի գիտեր Այսպիցին այն խորունկ խօսքը թէ՛ « Այս միշտ ասիկայ »
 « մտածեր եմ որ կարելի է մարդկային »
 « ազգը նորոգել, թէ որ տղայոց դաստիարակութիւնը նորոգուելու ըլլայ »
 « Տղայոց լաւ դաստիարակութիւնը, »
 « նը, կ'ըսէ դարձեալ այս մեծ մարդը, »
 « մարդուս երջանկութեան առաջին »
 « հիմն է » :

Ի՞նչդարեւ դաստիարակութիւնն է որ իրեն աներկբայելի ազդեցութեամբ տղուն՝ ընտանեաց վրայ կը ներգործէ, որովհետեւ ասոնք ամէն մարդկային ընկերութեան նախնական սկզբունքներն են, կը բարեկարգէ ընտանեկան սովորութիւնները, ընկերական առաքինութիւնները կը տպաւորէ, և կը պատրաստէ մտաւորական, բարոյական և կրօնական նորոգութեան անակնունքի հրաշալիքները : Վաստիարակութիւնն է որ ժողովրդոց մեծութիւնը կու տայ, և անեղծ կը պահէ անոնց պայծառութիւնը, անոնց կործանմանը դէմը կ'առնու, և պէտք եղած ժամանակը իրենց անկմանէն կը բարձրացնէ զիրենք :

Ի՞նչխարհքիս նախնաւորական և բարոյական մեծագոյն օրինաց մէկը դաստիարակութիւնն է :

Ի՞նչպէս որ երբոր ուզենայ Իստուած ժողովուրդ մը պատժել, ի՞նչ կ'ընէ . դաստիարակիչները կը վերցնէ անկէ . և երբոր դաստիարակիչները սրակսելու ըլլան, ժողովուրդը կը խեղճնայ ու կը կործանի . Ոչ Գրիգոր Խառնեորդ ապի անօրինի :

Թէ որ Սպանիացոց , Փորթուկալացոց և ուրիշ երևելի ազգերուն հարցընելու ըլլամ իրենց Թշուառութեան պատմութիւնը , գուցէ ինծի այս պատասխանս տան Թէ , Ինկանք , երբոր դաստիարակութիւնը մեզմէ պակսեցաւ , և մարդիկ նուազեցան :

Արեմն ազգ մը կարգի բերելու , կանգուն պահելու , և Թէ որ պէտք ըլլայ՝ նորոգելու համար ինչ բան հարկաւոր է : — Ըմէն բանէ առաջ՝ Սարդ :

Իջգերը մարդով միայն կը բարձրանան , կը մեծնան , կը պահուին , կ'առոյգանան , կը նորոգին : Եղովուրդ մը երբ կը տկարանայ , երբ իր մեծութենէն կ'իջնայ և դէպ 'ի իր կործանումը կը դիմէ . երբոր իր մէջէն մարդը պակսի :

Ըստ մարդը . յայտնի է որ Ըստուած կու տայ զմարդը . բայց Ըստուած ուզենալէն ետև , դաստիարակութիւնն է որ զայն դուրս կը հանէ :

Սարդ . ո՞վ չդիտեր որ միշտ կայ . բայց ան որ աշխարհքի մը մեծութեանը , բարոյական և մտաւորական զարգացմանը ձեռնտու կ'ըլլայ , սանկ նանկ մարդ չէ . հապա եփուն մարդ , կատարեալ մարդ , դաստիարակուած մարդ է :

Ո՞վ ազատեց երբեմն զՎաղղիան քաղաքական խառնաշփոթ կռիւներէն , և ի ուղովիկոս ԺԳԻ՞ դարուն փառաւորութիւնը պատրաստեց : Վաստիարակութեան հրաշալի զօրութիւնը , որ Ժէ դարուն առաջին քառասուն տարիները տրուեցաւ Վաղղիացի տղոց , և չորս կողմէն այնչափ հրաշալի մարդիկ հանեց :

Սենք հիմայ ուր ենք՝ աս կողմանէս :

Երկար ժամանակէ 'ի վեր տարբեր տեսարան մը կը ներկայացնենք մենք :

Այ երբեք զՎաղղիա ծածկեր է այսչափ բազմութիւ , այսպէս գործունեայ , նաև այսպիսի աղմկայոյզ ժողովուրդ :

Տնտեսականը կը սոսկան այս բազմամարդութեան վրայ , որ հետ զհետև աճելու վրայ է : Բախտին ճամբաները , ընկերական կենաց ամէն ասպարէզները խճողած են : Սարդիկ զիրար կը

հըրմըշտրկեն , զիրար կը նեղեն , իրարու կը զարնուին , իրարու կը ծանրանան :

Եւ սակայն ամէն կողմէն այս ձայնս կը լսուի . Սարդ չունինք . ուր է մարդ : Եսիկայ հասարակաց աղաղակն է , հասարակաց տրտունջն է :

Վիտգինէս ասենօք լսպտերը ձեռքը՝ պայծառ ցորեկով մարդ կը փնտռէ : Սենք ալ անոր կը նմանինք :

Արեմն ինչ բսել է այս բանս :

Հոս յայտնապէս ծածուկ բան մը կայ որ իմանալը խիստ օգտակար և շահաւոր է :

Ընտարակոյս , այն մարդն որ կը փնտռենք , այն մարդիկն որ պէտք են , տարբեր բան մ'են անմեցմէ որ լեցուն են և կը տեսնենք որ չորս դին կը վըլխտան , զիրար կը հրեն :

Արեմն ինչ է մարդը . ինչ են մարդիկ , մարդ բսելով ինչ կը հասկըցուի :

Աամկօրէն լեզուն երբեմն իրեն արտաքին պարզութեանը տակ զարմանալի խորունկութիւններ կը ծածկէ , ուր ուղիղ մտաց և աստուածային իմաստութեան լոյսը կը տեսնուի : Ըստ բանիս համար մէյմը այս ռամկօրէն լեզուն քննենք :

Տաւասիկ իրեն ըսած մարդիկը ասոնք են , զորոնք շատ անգամ կ'անուանէ և մարդկութեան մէջ կը զանազանէ :

Եսեքի մարդ .

Օռարձութեանց մարդ .

Փառասէր և ամբարտաւան մարդ .

Ինկարդ մարդ .

Ինօրէն մարդ :

Վարձեալ՝ Պատուով մարդ .

Ինխարդախ մարդ .

Հանճարի մարդ .

Վլուխ ունեցող մարդ .

Սիրտ ունեցող մարդ .

Բաջութեան մարդ .

Բարի մարդ .

Վիտուն մարդ .

Ինտրող մարդ :

Սըսուի դարձեալ՝ Բաղաքագէտ մարդ .

Վատաստանի մարդ .

Պատերազմի մարդ .

Վարդ մարդ , և այլն և այլն :

Այսչափ մարդկանց մէջ ընտրող մարդը , անխարդախ մարդը , բարի մարդը , տարակոյս չի կայ որ առաջին կարգի մարդիկ են :

Ինչպէս որ տեսանք , ռամկօրէն լեզուն մասնաւոր բարձրութեան աստիճան մը տուած է մարդու անուանը : Վանի մը օրինակ ալ տանք . մեծ դատաւոր մը օրինաց Ֆարդ կ'անուանի , նշանակել ուղեղով անոր օրինաց թարգման և վրէժխնդիր ըլլալ . այսպէս ատենօք թագաւորը ժողովրդեան Ֆարդ կ'ըսուէր , իմացընելու համար որ ժողովրդեան պաշտպանը և հայրն է :

Մարդու անունը ալ աւելի բարձրացեր է և նախախնամութեան Ֆարդ , Աստուծոյ Ֆարդ ալ ըսուէր է : Աշխարհքիս վրայ ասկից աւելի մեծ բան չկայ :

Հանձարի մարդը ան ատեն միայն մեծ կ'ըլլայ , օգտակար կ'ըլլայ , երբ որ միանգամայն բարի մարդ և ընտրող մարդ ըլլայ : Եւ այն ատենը երկրիս վրայ իբր նախախնամութեան մարդ կ'երեւայ , և երկնից նշանաւոր բարիքներէն մէկը կ'ըլլայ այնպիսին . և եթէ իրեն բնաւորութիւնը և առաքինութիւնը ինչուան սրբութեան աստիճան բարձրանան , երբեմն Ֆարդ Աստուծոյ կ'անուանի այնպիսին :

Երկրիս վրայ ալ աւելի արտաբոյ կարգի բան մ'ալ ըսուեցաւ . եղաւ որ 'ի լրման ժամանակաց մարդիկ կրցան ըսել մէկու մը ԱՍՏՈՒԱԾ-ՄԱՐԴ :

Հասարակ անուան մը այսչափ զանազան և զարմանալի առմունքները յայտնի կը ցուցնեն թէ այս անուանս տակը մէկ ծածուկ խորհուրդ մը կայ , արժանի խորունկ մտածութեան :

Բզգաց պատմութիւնը և աստուածային յայտնութիւնը մեզի այս բանիս վրայ պայծառ լոյս մը կը ծաւալեն :

Երբոր ժողովուրդը մեծ ձախորդութեան մը կ'ասկած ունենան , ինչ բան կը փնտռեն : Մէկ մարդ մը , որ զիրենք անկէ պահէ :

Երբոր ազգը կորսուին անիշխանութեան խառնակութեանց մէջ , կամ

այն մահաբեր անզգայութեան մէջ ինկնան , որ մահուան կարապետ եղող քունն է , կորսուելու ատեննին ուրիշ բան չեն ըսեր , բայց եթէ Աւետարանին այն խօսքը թէ Մարդ պակաս է , մարդ չունինք . ՈՉ ԶՈՔ ՈՒՆԻՄ¹ :

Երբոր վրէժխնդրութեան պէտք ունենան , հայրենեաց աւերակացը և անոր ծխախառն մոխրոյն մէջէն կը կանչեն այն մարդը որ իրենց վրէժն առնէ , ու կ'աղաղակեն .

ՅՈՍԿԵՐՈՏԻՈՅ ԱՍՏԻ ՄԵՐՄԷ ԱՄԲԱՐՁԻՐ

ՏԻՐԱԿԱՆԻ ԱԶԻՆ ԶԱԻԱԿ ՎԻԺԻԽԸՆԴԻՐ² :

Եբրայեցիին մէկը օրինաց անկարողութենէն և մոլորական քահանայից ամուլութենէն սիրտը այրած , կ'աղաղակէր .

ՅԱՌԵԼՈՅ Է ԱՅԼ ՔԱՅԱՆԱՅ³ :

Վրէթէ միշտ մարդիկ մարդու կը սպասեն , մարդ մը կը փնտռեն . այնպիսի մարդ , որուն առջև նախանձը և ուրիշ ցած կրքերն համբանան .

ԹԷ ԳԱՅ ԿՐՕՆԻԻՔ ՈՒԵՐԿՕՔ ՈՔ ՎԵՀ ԱՆԴԻ Ի ՅԱՅՏ ,

ԼԵՌԵՆ ՅԱԿՃԻՌԸՍ ԿԱՆ⁴ . . .

Մարդ մը , որ ուրիշ մարդկանց համար յուսոյ մարդ , փրկութեան մարդ , նախախնամութեան մարդ ըլլայ :

Այս դարուս սկիզբը , առաջին հիւպատոսը՝ Վաղղիոյ այս իղձը , այս աղաղակը լեցուց :

Բայց այսօրուան օրս Վաղղիոյ մէջ ինչ բան կը փնտռեն , ինչ բանի կը սպասեն . մարդու մը :

Երբեմն մէկ հոգի միայն պէտք կ'ըլլայ . և շատերուն առաջ նետուիլը ձախորդութիւն կ'ըլլայ :

Այսօրուան օրս , ո՞վ չի գիտեր , ո՞վ չըսեր թէ Վաղղիոյ մարդ մը հարկաւոր է : Թշուառաբար շատերը առաջ կը նետուին : Թէ որ մէկ հոգի միայն ըլլալու ըլլար , գուցէ Վաղղիոյ շատոնց

1 Յովհ . Ե . 7 :

2 Վերդ . Ենէակ . Դ . 941 :

3 Երբ . Է . 15 :

4 Վերդ . Ենէակ . Ա . 212 :

քը և այս իղձը լեցրնել մահու հասնուհիւր մամբ մը : Այս ապա բանս Վրիստոնէութեան մեծութեանը դերահրաշ կնիք մըն է , որ քրիստոնէայք երկրպագութիւն կը մատուցանեն Վրիկի մը՝ որ քառասուն դարէ ՚ի վեր միօրինակ սպասուած էր , և զմարդիկ գնելու համար խաչին վրայ մեռաւ :

Ահա ասիկ մեր նիւթոյն վրայ Աւետարանին ծաւալած լոյսը . և եթէ այս բարձրութենէն վար իջնելու ըլլանք , դեռ ուրիշ մտածելու հարկաւոր ճշմարտութիւններ կը գտնանք :

Անոնցմէ մէկն այս է՝ որ կ'ուզեմ նախ յիշատակել . այս ինքն երբոր նախախնամութեան հարգը կը տրուի , աւոր չորս դին հարգիչ կ'ելան :

Անք այս բանիս մէկ յիշատակաց արժանի օրինակ մը ունինք մեր ազգին մէջ . երբոր Աւաջին Հիւպատոսը հասարակաց իղձը լեցուց և Վաղղիոյ հարգեղաւ , տեսնալու բան էր ինչպէս իր չորս դին ժողովեց , կրթեց , բազմացուց մարդիկ ընկերական վերածնութեան մեծ գործքը կատարելու համար :

Վիչ մը ատեն ամէն բան ազատեցաւ . և թէ որ փառասէր և ամբարտաւան մարդ չի դառնար , թէ որ միշտ ընտրող և նախախնամական իմաստութեան մարդն ըլլար , այսօրուան օրս Վաղղիա անտարակոյս աւելի երջանիկ , աւելի զօրաւոր , աւելի կարող կ'ըլլար քան զոր է :

Վախախնամութեան մարդը երբոր իրեն փառաւոր պաշտօնին մէջ հաւատարիմ մնայ , իրեն ժամանակին տիրապետող կ'ըլլայ , իրեն դարը ինքը կը ձեւացնէ , բոլոր մարդկութեան շարժումն կ'ազդէ , և իրեն անցիցը անմահ ու օրհնեալ հետքը կը թողու երկրիս վրայ . թող վկայեն սրբոյն Առդովիկոսի և մեծին Վարդուսի դարերը :

Այս առանց զրախօսութեան , առանց սուտ դիզաբանութեան , առանց բռնաւորութեան հպարտութեանը :

Պօղոս առաքեալը իւր դարը լուսաւորեալ դար չկուէց , և բոլոր աշխարհք լուսաւորեց :

Սուրբն Ա ինչենցիտ Պաւլայեցին իւր դարը մարդասիրութեան դար չկուէց , և եղաւ մեծ միսթարիչ տառապեալ մարդկութեան :

Այս մարդիկը չէ թէ միայն իրենց դարուն իշխող են , հապա նաև իրենց դարը կը փրկեն , իրենց դարը կը կրթութեն , իրենց դարը կը ստեղծեն :

Ահա այս մարդիկս են որ Աստուծոյ պէտք է խնդրել : Անք հպարտութիւնը պարապ տեղը կը տալնապի , կը գրգռուի . մենք չենք փրկուիր , բայց եթէ այն մարդիկներուն ձեռքով որ Աստուծոյ կը զրկէ զմեզ փրկելու համար :

Իսկ մենք որ տեսակ մարդիկներ պէտք է փնտռենք որ դաստիարակութեամբ կազմենք և պատրաստենք , թէ որ կարելի է , երկնից պաշտօնին համար : Այս պէտք է գիտնալ որ դաստիարակութիւնը բաւական չէ կազմել Նախախնամութեան , Աստուծոյ հարգիչ , աս բաներուս բարձր իմաստը առնելով . դաստիարակութիւնը կը պատրաստէ , և Աստուծոյ միայն է որ զանոնք կը կազմէ և կը շրջէ :

Սուրբն կազմելու համար մեր փրկութեան մարդիկները որչափ կարելի է բարի մարդիկ , ընտրող մարդիկ , զուր ունեցող մարդիկ , անխարդախ մարդիկ , պատուով և սրտի մարդիկ , նոյնպէս հանճարի մարդիկ պիտի ըլլան , միով բանիւ , այնպիսի մարդիկ , որ ըստ պիտոյից յարմար ըլլան Աստուծոյ մարդիկ , նախախնամութեան մարդիկ ըլլալու :

Այսօրէն կը կրկնեմ իմ հարցմունքս : Այս կողմանէ ո՞ր ենք մենք , և ո՞ր են մարդիկ մեր մէջը :

Ի՞նչ բան ունինք , որուն վրայ կարենանք վստահիլ :

Ահա . չէ թէ միայն , մարգարէի մը ըսածին պէս , ամէն սիրտ տրտմութեամբ հիւանդ է . ամենայն սիրտ ի իրար հակառակ . հապա նաև աւելի ուժով զլուխներն ալ ընկած և տկարացած են . ամենայն գլուխ ի իրար : Մարդկային խոհեմութիւնը իր ծայրը հասեր է , աւելի խորին իմաստութիւնը կը մոլորի :

երկրիս կարողները յայտնապէս խեղճը
ցեր են . և ամենէն ուժով մարդիկը
ինքն իրեննուն իրենց տկարութիւնը կը
խոստովանին :

Պէտք է որ ամենքնիս սրբոյն () գոս-
տինոսի հետ այս ցաւագին ողբը կըրկ-
նենք . “ Ս երցընենք մեր զլուխը , և
“ մեր աչուընները դէպ 'ի անոր դարձը-
“ նենք , որուն թագաւորութիւնը ոչ
“ կը սասանի և ոչ կը վերջանայ . որով
“ հետեւ այս երկրիս վրայ ամենեւին
“ չեմ' տեսներ ոչ մարդ մը , և ոչ ընկե-
“ րութիւն մը որ տէրութիւնը կարե-
“ նայ ազատել ” :

(ՄԵՐՑԵԾՆ ՈՒՐԻՇ ԱՆԳԵՄ)

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Յաւիւք ՏԵԼԷ՝

ՍԵԾԻՆ Ս Ուղովիկոսի դարէն վերջը ,
որ Վաղղիացոյ մատենագրութեան
ոսկի դարն եղաւ , շատ երևելի բանա-
ստեղծներ ելան իրենց մէջ , բայց առա-
ջիններուն հաւասարող ընտիր ոչով
Տըլի միայն եղաւ , որ Վաղղիական
քերդողութիւնը շատ պայծառացուց ի-
րեն սքանչելի գրուածքներովը :

Նաւա 1738^{ին} Վրէժմին քաղքին
մօտ . մայրը աղնուական տնէ էր , բայց
տղան շուտով որբ մնաց ծնողացմէ : Չեւ-
քը միայն 100 սկուլթ հասաւ ժառան-
գութենէն , որով ելաւ Փարիզ գնաց ու
սկսաւ ուսմանը սորվիլ Ս իզիէօ ըսուած
դպրոցը , ուր մէկէն ցըցուց իրեն սքան-
չելի ձիւքերը , ջանքը ու յաջողութիւնը .
վարպետներն ալ ձեռք գրին վրան որ ա-
ռաջ գայ . իր ապագայ կենացն համար
ապրուստ մը ճարել ուզելով՝ յանձն ա-
ռաւ հասարակաց կրթութիւն պարապել
Պովէի դպրոցը , լատին շարագրութեան
վարժապետութիւն ընելով . վերջը մը-
տաւ Միլէնի դպրոցը իբր բանասիրա-

կան ուսմանց դասատու , ետքն ալ Փա-
րիզու Սարչի դպրոցը առաջին կարգի
ուսմանց վարժապետ եղաւ : Ս պա-
տուաւոր և միանգամայն տաժանաւոր
աշխատութեց մէջ կը զբաղէր Ս իրգի-
լիոսի Ս շահականին հռչակաւոր թարգ-
մանութեանը . աս բանիս համար երբոր
Ս ուղովիկոս Սասինին խորհուրդ հար-
ցուց՝ ան ալ ըսաւ թէ “ Սիստ յան-
“ դուքն բանի ձեռք զարկեր ես ” .
բայց երբոր տեսաւ անոր մէկ թարգ-
մանած կտորը ոչ միայն հաւնեցաւ , այլ
նաեւ յորդորեց որ առաջ տանի . և երբ-
որ 1769^{ին} հրատարակեց այս գործքը ,
բոլոր Վաղղիա աչքը վրան դարձուց ,
և զարմանքով ընդունեցաւ . թէպէտ
եղան նախանձորդներ ալ որ սկսան ար-
համարհել աս թարգմանութիւնը , բայց
ինքը մեծ քերդողի անուն ժառանգեց ,
և վրան շատ չանցաւ՝ անգամ ընտրուե-
ցաւ Վաղղիական ձեմարանին : Բայց ,
ինչպէս որ ամէն ատեն մեծամեծ մարդ-
կանց արդեանցը անձանաչ մարդիկ կը
գտնուին , Սիլիէօ անուանի սպարա-
պետը դէմ կեցաւ այս ընտրութեանը ,
թագաւորին իմացընելով որ բանա-
ստեղծը դեռ երիտասարդ է (թէպէտ
34 տարուան էր) . բայց ուրիշները ա-
ղէկ ճանչնալով Տըլիին արդեանց մե-
ծութիւնը՝ երկու տարիէն նորէն ըն-
տրեցին և աս անգամ թագաւորն ալ
հաստատեց : Յաջորդեց Տըլի աս հռչա-
կաւոր ընկերութեան մէջ Վրնդամին
երևելի գիտուն ճանապարհորդին , ո-
րուն ճանապարհորդութեանց արդիւնք-
ները այնպիսի ճշգրութեամբ և վարպե-
տութեամբ գովեց՝ որ բոլոր ժողովա-
կանք ըսին , թէ մեր ամենէն գեղեցիկ
ակադեմիական ճառերուն կարգը կրնայ
գրուիլ այս ճառը : Վիչ ատենէն Վաղ-
ղիոյ դպրոցին լատին բանաստեղծու-
թեան վարպետ դրին զինքը . հոն յայտ-
նեց Տըլի իր վաւարուն աշխոյժը , վը-
սեմ ու շնորհալի զուրցուածքով մը ան-
թիւ ունկնդիրներն զարմացուց : Սէկ
կողմանէ ալ նոր զրքեր հրատարակե-
լով իրեն անունը կը փառաւորէր . ինչ-
պէս 1780^{ին} հանեց իր երևելի Բոլոս-